

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

EDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
LAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

În șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Preot pur și simplu

(+). Asta vrea să însemne caracterizarea: Sacerdos „sine adiunctis“, cum a ținut Sf. Părinte să-l prindă, c'o trăsătură, pe Ven. Dominic Lentini, trecut sărbătorește Duminecă, în 27 Ian. n., în rândul eroilor virtuții creștine. Fără să fie vlăstarul vre-unei familii cu blazon nobilitar; fără să fie întemeietor de ceva așezământ religios, ori ctitor de opere mărețe; străin de faima autorului a multe lucrări voluminoase și grele de înțelepciune; lipsit până și de podoaba din afară a unei cât de umile distincții bisericești, această slugă a Domnului strălucește prin singură frumuseța sufletului său preoțesc. Precursor italian al sfântului paroh din Ars-ul Franței, dânsul trăiește, luminează, încălzește și se mistuie umil printre cei umili.

Fiul perechei binecredincioase Macarie și Rosaria din Lauria a văzut lumina zilei în 20 Noembrie 1770. Simts de timpuriu chemarea spre cele sfinte, și-i dă ascultare, îmbrăcând sutana după o tinereță de îngerească puritate și necurmăte strădanii spre desăvârșire duhovnicească. Harul preoției îl primește în 1794, cu sufletul plin de luminile de sus câștigate în noaptea de veghe ce a premers acelei clipite sfinte. Și tot așa se pregădește și pentru cea dintâi Jertfă Euharistică ce va aduce. — Și pentru altele, mai târziu... Sf. Liturghie fiindu-i în tot timpul vieții sale preoțești-pastorale izvor nesecat și focar nestins de energii supraomenești. Faptul de atâtea ori observat cu stupefiantă admirație și venerație de lumea credincioșilor, cum în decursul Sf. Jertfe se ridică și rămânea în aier, transfigurat și în afară de sine, era și el un reflex al celor ce se petreceau în tainițele sufletesti ale acestui preot ce știa să se cufunde și să trăiască în, prin și din atmosfera vie și de nouă vieață datătoare a Euharisticii.

Păstor sufletesc după chipul și asemănarea Sf. Pavel: s'a făcut tuturor toate. Celor mici le-a fost catihet și dascăl inițiator în secretele alfabetului și a tablei înmulțirii. Asta fără nici o plată; numai așa, din curată dragoste. Celor crescuți și bătrânilor le-a fost părinte și îndrumător înțelept de pe amvon, pentru urcarea căruia se pregătia prin sbiciuiri până la sânge. Bolnavilor le-a fost inger păzitor care nu se depărtează de lângă căpătâiul lor până nu și iau sborul spre împărăția de lumină a slăvilor cerești. Săracilor le-a fost sprijin și mângâietor fără căutare la față. De câte ori nu s'a reîntors de pe căile apostolice sale cu capul gol, fără pardesiu și descult, pentru că în drum, în lipsă de alte posibilități de miluire, își dăruise pălăria, haina din spate și călfuniu din picioare. Într'aceea dânsul rămânând între toate împrejurările blând și smerit cu inima: blând și smerit în vorbă, în tăcere, în sfaturile ce dădea și chiar și în dejenile ce se întâmpla să facă. Impetuos și aspru era numai cu sine. Nopti întregi petrecea în priveghieri și rugăciuni; foarte adesea dormea pe pământul gol; masa îi era din cale afară frugală. Și când se nimeria se aibă la casă ceva mai bun într'ale mâncării, totul, până la ultima fărîmă, trecea în mâinile săracilor. De avere nici vorbă. Nici nu apuca bine la bani și erau deja meniți ca danii.

Tinerii leviți ce se pregătesc spre slujba altarelor și păstorii din cura animarum au în Ven. Dominic Lentini un splendid model de imitat. Așa dorește și Vicarul Domnului și toți cei aievea buni așa vor și face. Vremile prin cari trecem și viitorul ce se desinează mai sumbru ca prezentul ser „sine adiunctis“; preoți pur și simpli.

Necredința intelectualilor

Reflexiuni în jurul problemei pastorației dela orașe

de pr. Ioan Rinea

Filnd vorba de pacostea fatală a necredinței intelectualilor, am fi incompleți dacă ne-am mărgini numai la îndrumarea vieții religioase a elevilor de liceu și nu l-am călăuzi pe viitorii noștri intelectuali pe drumul adevărului și binelui evanghelic în toate etapele vieții lor.

Elevul de liceu a devenit student universitar. Și cetățeanul universitar, declarat acum om matur, e lăsat să meargă pe picioarele lui proprii, aproape fără nici o disciplină și supaveghere școlară, lipsit și de sfaturile cuminți ale unui binevoitor părinte, tocmai în epoca cea mai exuberantă a tinereții, și într'un mediu total potrivit credinții religioase.

„Astru“-l e numai un prim pas făcut pentru îndreptarea răului. Rezultate mai bune pentru viitor ne poate aduce însă numai perseverența, sistematica și însuflețita muncă a unor apostoli ai tinerimii universitare. Grava lacună a educației religioase-morale a studenților universitare, rămâne încă un simțitor hlatus, o slabă zală în lanțul acelei educații, a cărei zale trebuie să fie egal de solide, toate, dacă vrea să fie trainică și să dea rezultatele dorite.

Trecem, însă, peste acest capitol, ca să ne oprim ceva mai pe larg la celalalt, tot așa de însemnat: educația intelectualilor noștri, capitolul pastorației dela orașe.

Pătura intelectualilor dela orașe era, înainte vreme, subțirică și se recruta aproape exclusiv din filii preoților și ai învățătorilor noștri dela sate, cari dădeau copiilor lor totuși o acceptabilă educație religioasă-morală. După înfăptuirea visului de aur ale Românilor, prin preluarea de către elementul românesc a conducerii Statului, avem azi la orașe o pătură intelectuală destul de importantă, recrutată însă devalma din toate straturile neamului nostru.

E împede că pastorația acestor intelectuali, îmbibați toți cu diferite grade de atâtea variate culturi, plini de atâtea prejudecăți și mentalități, își are greutatea ei particulare, pe cari nu le are preotul dela sate. Pe când credincioșii noștri dela sate cercetează destul de regulat sf. biserică în Dumineci și sărbători, biserică dela oraș e cătată doar de poporul de jos. Intelectuali, dacă vin câțiva la zile mari. Fac însă toți act de prezență oficială la sărbătorile naționale. De altcum ei socotesc biserică bună de a servi doar de decor extern la diferitele ceremonii și solemnități ale Statului.

„Intelectualul zilelor noastre trece pe lângă ușa bisericii și nu intră, pentru că el, care iubește cu ardoare vieța aceasta, nu se

regăsește pe sine în atmosfera de o prea pronunțată tristeță și melancolie, în care se vorbește mereu, pe acelaș vechiu ton, despre păcat și infricoșatele lui pedepse, despre post și înfrânare, despre durere și pocăință, despre chinurile iadului și despre mânia lui Dumnezeu, despre deșertăciunea lucrurilor omenești și pregătirea la moarte. Și mai ocolește biserică și din motivul că mentalitatea lui, care e îmbibată până la saturație de orgoliul și de trufia strălucitului progres al timpului, privește încrezătoare numai înainte și nu mai poate înțelege vechile idei și idealuri creștine, cari, dacă nu le taxează, totdeauna pe față, drept anahronisme, le consideră, la tot pasul, lucruri învechite, demodate și perimate, acordându-le ura și disprețul ori indiferențismul lui“.

„În fața acestor aprehensiuni ale simțirii și ale gândirii moderne, Biserica are astăzi de rezolvat o nouă și grea problemă, care nu s'a pus altor veacuri: aceea de apropia ideea și idealul creștin de sensibilitatea și ideologia intelectualilor zilelor noastre“.

În pastorația intelectualilor Biserica trebuie să arete „că nu pesimismul întunecat ci cel mai curat și mai ideal optimism spiritual e, în fond, taina eternei vitalității a ideii creștine“. Nu ura, ci cel mai fericitor sentiment omenesc, iubirea curată e singurul și adevăratul temelu al vieții creștine. „Spiritul genuin al lui Isus Hristos, care n'a urit lumea și n'a locuit în deșert ca Sf. Ioan Botezătorul, ci în orașul florilor, în Nazaret, și care a iubit florile câmpului, paserile cerului și zâmbitoarele fețe ale copiilor, care a luat parte la nunta din Cana, care a șters lacrimi, a vindecat dureri trupești și a înseninat sufletele îndoliate, spiritul adevărat al acestui Hristos l-a desvălul lumii Sf. Ioan scriind: „Dumnezeu iubire este! Acelaș spirit l-a arătat lumii în toată frumuseța lui trubadurul lui Dumnezeu, Sf. Francisc de Assisi, care a trecut prin „valea plângerii“ cântând imnuri de slavă Ziditorului precum și răpitoarea Sfântă, Tereza a Pruncului Isus, care ne-a învățat că cel mai mic sentiment de iubire față de Dumnezeu e mai mult ca toate faptele adunate la un loc.“

„Veacul nostru stă sub specie rationalis“. Fiii acestui veac vreau să înțeleagă totul. Și, dacă vrem să ne înțeleagă și pe noi, atunci trebuie să înțelegem mai întâi noi ideologia și mentalitatea lor, iar eternele adevăruri ale creștinismului să li le prezentăm în lumina marilor probleme de gândire umană și ale adevărilor științei; să învederăm eterna lor prospețime și vigoare și să le demonstrăm cu tot aparatul disciplinelor filozofice, că departe de a fi niște idei învechite, ori anahronisme,

au atâtea puncte de întâlnire cu adevărurile etico-sociale și spirituale propoveduite de marii gânditori ai timpului nostru. Creștinismul să pășească în lume nimbant de prestigiul științei".

„Biserica trebuie să arete apoi lumii că deasupra tuturor concepțiilor filozofice și a sistemelor științifice elaborate de rațiunea umană se ridică concepția creștină a vieții cu veșnicul ei adevăr spiritual și că singură ea poate oferi omului modern descumpănit sufletește o concepție superioară, unitară și armonioasă asupra tuturor chinătoarelor probleme ale vieții, fiindcă numai filozofia Evangheliei e în stare a arunca lumină și pace între contradicțiile existenței și fiindcă numai ea creiază armonie între cer și pământ, între lumină și întunec, între viață și moarte, între om și lume, între mine și Dumnezeu, între inimă și rațiune, și între ideal și realitate".

„Numai creștinismul mai întâi ordine și armonie în lumea interioară a rațiunii și a sensibilității, va putea crea omul și societatea ordine, echilibru și cosmos între contradicțiile, anomalii și haosul ce ni le prezintă lumea și viața".

„Intellectualul modern dorește ca locașul de închinare să fie un adevărat templu de înălțare și bucurie spirituală, de întărire și de sărbătoare sufletească, unde să i-se deschidă larg perspectivele fericitei iubiri divine".

Iată câteva crâmpce, fixând unele principii călăuzitoare în pastorația intelectualilor dela orașe. (Concepția superioară a vieții, de O. Prohászka, pag. 4—9).

Chestiunea recuceririi intelectualilor pentru Biserică, Cardinalul Faulhaber a numit-o „chestiunea principală a pastorației moderne". Și așa și este, căci „pe lângă toată democrația vremilor prezente și viitoare, tot intelectualii vor rămâne îndrumătorii curentelor sociale, culturale, economice și morale ale lumii, ei sunt generatorii ideilor ce pun în mișcare masele. A pierde pe intelectuali ar fi nu numai cel mai concludent certificat de paupertate pentru Biserică, dar ar fi și un adevărat dezastru. Căci pe dreptate s'a zis: Val de poporul al cărui intelectuali se depărtează de Dumnezeu și fericit poporul al cărui inte-

lectuali umblă pe față și curajoși sub flamura lui Hristos!" (Hodegetica de Dr. N. Brinzeu, pag. 316).

Negreșit, mult pot ajuta și organizațiile active ale „Agru"-ului, însă mai aproape de Biserică pe intelectuali numai niște luminați apostoli moderni îi pot aduce.

Deci cei mai cucernici și mai luminați preoți pe cele mai grele și mai importante poziții de luptă duhovnicească: pe catedra, pentru formarea sufletului intelectualilor noștri de mâine și pe amvon pentru conducerea și păstoria intelectualilor noștri de azi!

Lección binemeritată. O dă d. N. Iorga prin „Neamul Românesc", în legătură cu funeraliile Mitrop. Vasile al Blajului. O reproducem și noi:

Moartea Mitropolitului Bisericii unite a provocat anume manifestări, de mare învățătură, asupra cărora e bine să ne oprim.

Cuvintele cele mai dulcose, mărturisirile cele mai impresionante, panegiricele cele mai sincere au fost smulse din sufletul unor oameni cari l-au cunoscut și servit, apreciat și iubit. O figură de sfânt și de ostaș reiese din aceste mărturii, la care desigur se vor adăugi și altele.

Intreagă ceremonia înmormântării a fost de o demnitate, de o ordine perfectă, de o maiestate romană care a trebuit să exercite asupra tuturor celor de față o influență educatoare.

„In loc de a se striga nepolitic, antinațional și fără recunoștință contra Bisericii blăjene, mai bine am lua învățăturile dela dânaa.

O decorație cu tăle. E cea de „oficer al Academiei", acordată par. profesor *Ireneu Merloz*, călugăr asumpționist la Beiuș, unul din redactorii „Observatorului". Distincția acordată de Ministerul educației naționale din Franța (1934) e deosebit de semnificativă. Ea arată, cu câtă atențiune urmărește guvernul Republicii Franceze activitatea fiilor săi, chiar dacă sunt răsfirați în văgăunile munților apuseni ai Transilvaniei. Acest guvern a știut să însărcineze pe reprezentantul său cultural, d.

Alfons Dupront, directorul Institutului francez de înalte studii din România, să binevoiască să a-i transmită înalta decorație. Dar mai e ceva. Această decorație are o înaltă semnificație morală. Ea înseamnă o identificare și o înălțare a acțiunii creștinești și patriotice care emană dela Casa Domnului din Blaj; dela mănăstirea asumpționistă din Beiuș; dela internatul din Lugoj; din coloanele „Observatorului" și din atâtea conferințe și manifestații de înaltă spiritualitate ale călugărilor noștri asumpționiști. S'a schimbat ceva acum, după război, în Republica Franceză. Briand, care fusese pe vremuri raportorul legilor pentru separația „bisericilor" de Stat, s'a făcut apărătorul reînălțării legăturilor diplomatice cu Vaticanul. Iar d. Laval, actualul ministru de externe al Franței, vizitează pe Papa în aplaudatele desfășurate ale marelui națiuni surori. Să poată ca Biserica noastră să fie absentă dela această ceremonie? Nu! Ea a delegat prin ierarhul d. E. S. I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, pe pater canonic I. G. Iorgescu s'o reprezinte la această frățească serbare, care a dovedit odată mai mult că anticlericalismul francez nu e artoc de export. Ceeace Sfânta Sa a și făcut o deosebită bucurie. (ic)

Biserica unită

și sentimentele românești ale Blajului

Luminoasele rânduri ce urmează au văzut lumina tiparului în *Adevărul* dela 1 Febr. c. Le Semnează valorosul publicist care este d. *Ion Clopoșel*, dir. puterilor celei reviste „Societatea de mâine". Le aducem și noi o dovadă de cum gândește și scrie despre Biserica noastră unită un mirean ortodox, întru care nu este răutățiu.

Cele patru pagini ale ziarului în chestia negru *Unirea* din Blaj, organul mitropoliei noastre greco-catolice,*) aduc prin condiția viguroasă și de mare talent al scriitorului *Alexandru Lupescu* nu numai informațiunile cele mai autentice asupra ultimelor clipe ale vieții de martir trăite de mitropolitul *Vasile Suciu*,

*) Informația greșită, *Unirea* n'a fost și nici nu este organ al mitropoliei. Am mai spus-o și repetăm din nou: *Unirea* iese, numai și numai pe răspunderea proprie. (N. R.).

□ □ Foiața „Unirii" □ □

Pro memoria † Mitrop. Vasile

— Cuv. d. prof. univ. Dr. Alex. Borza —

Alături de întreaga obște românească și „Agrul". asoc. gen. a Românilor uniți, alergă cu sufletul cerbit de durere la cosciugul ce închide trupul nefusfletit al nemuritorului arhieru Vasile, ca să-și mărturisească recunoștința neperitoare, față de acela, care a chemat-o la viață și l-a arătat luminoasa cale de urmat.

Din toate acțiunile vieții fecunde a Mitropolitului Vasile, pe care l deplângem cu profundă durere, se desprinde clar ideea fundamentală a programului său de arhipăstor: reîncreștinarea adevărată, reală a poporul și a neamului său, pe care spiritul timpului, vicisitudinile epocii sbuciumate, pe care o trăim prea l-a îndepărtat de viața creștinească. lăsându-i adesea numai numele de creștin și o spotală de practici externe în locul unei vieți clădite pe eternele perceptive de morală și adevăr ale Mântuitorului.

Nu numai această concepție clarvăzătoare și profetică a celei mai esențiale erudiții de viață a Bisericii sale, l-a putut îndemna să întemeieze „Institutul Recunoștinței", această pepinieră de bune mame creștine, ce cresc sub conducerea de o competență rară a unui nou în de surori.

Din această preocupare, ce l a stăpânit ca o sfântă obsesie, au isvorât realizările nimitoare în domeniul școlar, tipuri noi de școli și clădiri moderne, în cari profesori-preoți să formeze sufletul și caracterul viitorilor intelectuali.

Și ca o încoronare, ca un corolar al înfăptuirilor sale a întemeiat „Agrul", care ține să traducă în fapt poruncile atât de simple, dar atât de mult nesocotite ale credinței creștine. A creat această asociație, care e chemată să disciplineze viața spirituală a Românilor uniți cu Roma, înșirându-i într-o falangă nebiruită și pentru apărarea libertății ei. Marele ctitor al acestei organizații religioase-sociale l-a dat și cel mai prețios capital, l-a hărăzit și cea mai uriașă moștenire. Nu statute și regulamente, nu fonduri și zidiri, nu steaguri incendiare și îndemnuri fratricide a dat el „Agrului". Mitropolitul Suciu a dăruit fiilor săi organizații în „Agru" o altă comoară: *Pilda fecundă, vie, sinceră a unei vieți de adevărat creștin și patriot*, de preot cu o tărie adâncă a moralei creștine, dusă până la sfîșenie și mucenicie.

Pentru aceasta poartă, veșnică recunoștință Comitetul Central, președintele său, organizațiile și sutele de mii de membri ai „Agrului". spiritului său nemuritor, care va veghea peste gândurile, faptele și acțiunile noastre spre binele bisericii, al neamului și al țării.

Fie-l memoria binecuvântată, din neam în neam!

Durerea „Astrei" culturale

Cuv. d. Iuliu Moldovanu preș. „Astrei"

S'a îndurat bunul Dumnezeu să chemă în anul său, după o viață de muncă și jertfă pe acela care atât de perfect a intrupat modestia înfățișării și măreția fondului creator caracteristică Blajului, bisericii unite și neamului nostru de țărani pentru a căror prosperitate a cheltuit cu atâtea nobile pasiune și roșnică trudă, energiile sale marelui mitropolit.

Impresionantă era simplitatea înfățișării sub care se ascundea și care refuză să trădeze uriașă comoară a unei alcătuirii sufletești cu cea mai mare distincțiune isvorită în toată grandoarea ei dintr'o umilă familie de țărani.

Din țărani s'a născut și preșetea acestei origini nepretențioase a purtat-o în toate manifestările lui.

Modest este aspectul Blajului și totuși când intri în el smerit și umil te simți copleșit de amintirea grandioaselor evenimente și personalități pe care le-a găzduit. Simplitatea era înfățișarea mitropolitului Vasile și totuși când stătea înaintea lui mirarea, admirația și smerita închinare erau reacțiunile succesive cari te copleșeau în fața sufletului de uriașă proporții care le-a intruchipat.

„Astra" al cărui membru de onoare și vicepreședinte a fost și la a cărui conducere a participat cu atâtea devotament și înțeleg-

I câteva înalte considerațiuni asupra sentimentelor profund românești dovedite înainte și după Unire de marele dispărut.

Publicul vechilului regat nu este îndestul de lămurit asupra organizației bisericești a omânilor uniți, și de multe ori pleacă atacuri necegetate împotriva lor sub bănuțala că n'ar fi tocmai români din creștet până'n tălpi, că ar fi într'o anumă măsură înstrăinați prin calicisul lor îmbrățișat în 1700.

Unirea caracterizează sub acest raport pe mitropolitul Suciū ca pe „cel mai uinfricat exponent al românismului integral” și afirmă, că el a fost care a depus în Blaj, cel dintău urămănt, încă în perioada tulbure a revoluției în 1918, statulul român și și a luat bucuros sarcina de președinte al Consiliului național... frumoase, emoționante mărturisiri.

Dealtfel noi românii transilvăneni ne vinlecaserăm de mult să ne mai facem proces de chestiunea simțămăntului românesc, egal de dur și de integru la ambele confesiuni. Pacea era demult restabilă. Noi gazetarii vorblam oată vremea despre bisericile noastre dela Sibiu și Blaj..

Firește, că între anii 1692 și 1700 zarva a fost mare. Impăratul din Viena făcea preluări și întindea mrejele tuturor ispitelor. Se credea poate, că tendințele materiale au fost nari și hotărătoare. La ce-am mai răscolii motivele cari au determinat unirea cu cele patru puncte dogmatice (primatul papal, întrebuintarea pâneli nedospite la cuminăcătura, purgătorul și filloque)? Puholul umilințelor era demoralizator. Unirea canonică putea aduce isurarea de greutăți, stăvilirea persecuțiilor, accesul la sfere superioare (vlădica Atanasie fusese primit la Viena de împăratul și cardinalul Kollonits). Dedesubturile acestea firește, că aveau substrat materialist: „preoții răsăriteni să nu mai plătească datoria de iobagi către domnii de pământ“...

Insă în lumina cercetării obiective consecințele actului unirii cu Roma a sinodului celor 55 protopopi cari reprezentau nu mai puțin de 1582 preoți, au provocat și rezultate atât de remarcabile, încât astăzi istoria este

gata să recunoască fățiș, că pierderile morale au fost compensate prin întărirea sentimentului de romanitate deșteptat prin maril cărțurari ai Blajului.

Samoil Micu, G. Șincal și Petru Maior au fost promotorii redeșteptării la conștiința latinității, au documentat origina romană a neamului nostru românesc, au cerut introducerea alfabetului latin. După modelul cronicarilor moldoveni și munteni: Ureche, Costin, Canteмир, Cantacuzino, dar pe altă cale independent de ei.

Mitropolla Blajului s'a mândrit cu personalități ai căror românism dinamic a înfruntat orice primejdie. Gândiți-vă la figuri ca Inochentie Micu, Bob, Vulcan, Șterca Șuluțiu, Timotei Cipariu, George Barițiu, Papu Ilarlan, Moldovănuș, Augustin Bunea, și adăugați-le azi pe Vasile Suciū!

Mai pot încăpea bagatelizări, bănuelli, murmurări, campanii plezișe? Poate chiar durerosul prilej al pierderii unui organizator pe teren școlar de talia defunctului trebuie să stimuleze la reflecție onestă pe oricare cetățean al acestei țări, — oricât de inverșunat ortodox ar fi.

De altfel în toată rândulala bisericească s'au păstrat obișnuințele străbune. Inșiși semnatarii actului unirii din 1700 pretindeau, ca, în afara celor patru atingeri dogmatice, toate ceremoniile, sărbătorile, posturile, ritul să rămână după obiceiul bisericii răsăritene, — „și de-acum înainte să fim slobozi a le ținea după calendarul vechiu“, deci se puneau Romei condițiuni precise. Blajul rămânea definitiv: greco-catolic. Ceeace era foarte esențial. Ritul grecesc rămâne neștirbit.

Tot sub titlul informativ mai întregim, că sub jurisdicțiunea mitropoliei Blajului să găsesc un milion și jumătate credincioși români pe teritoriul Ardealului și Banatului, după cum sub cea a mitropoliei noastre ortodoxe de Sibiu sunt mai bine de trei milioane. Statisticele dela Sibiu și Blaj ne-au ținut totdeauna la curent asupra totalității populației românești din cuprinsul fostei Ungarii.

Na pot încheia fără a sublinia caracterul net democratic al bisericii noastre din Sibiu

și Blaj. De secole ele s'au străduț să cultive cele mai intime legături cu omul obdit, încurajându-l și ajutându-l. Departe de a fi niște autocrații, după modelul ecleziocrației dintr'alte țări, cele două confesiuni românești ale Transilvaniei și-au pus ca problemă fundamentală organizarea culturală și economică a poporului român.

Așa a fost în trecut. Și toți democrații sinceri am dori să nu se întâmple abateri în viitor. Biserica românească să nu se alinieze puterilor oligarhice și reacționare, ci să-și ia inspirația dela cel mai umil și oropsiți, ei au fost și sunt grosul poporului, au fost și rămân forța religiunilor care le stau aproape cu gândul și cu fapta.

Ion Clopoțel

Săptămăna de rugăciuni dela Paris pentru unirea tuturor creștinilor. Sub prezenția Em. S. Cardinalului *Verdier* s'a organizat, din 18 până în 25 Ianuarie a. c., o săptămână de rugăciuni pentru unitatea Bisericii universale, în marea și somptuoasa *bazilică Sacré Coeur*, zidită în stilul neo bizantin pe dealul *Montmartre*, cel mai înalt punct al Parisului. În orașul cel mai cosmopolit, unde se întâlnesc toate neamurile și toate religiile: chinezii, budiști, negrii păgâni, muzulmanii mahomedani, englezii anglicani, și Israeeliți; apoi protestanții, teozofi și necredincioși, — manifestația catolicității Bisericii din zilele trecute a luat o însemnătate specială și proporții impozante. În butul timpului plotos, mulțimea a țixit în fiecare zi enorma biserică.

În ziua dintău s'au făcut rugăciuni pentru toți creștinii. A slujit Nuntul Apostolic. Ziua a doua: pentru întoarcerea creștinilor din Răsărit. Au slujit maroniții. Ziua a treia: pentru întoarcerea creștinilor din Anglia. A prezidat Exc. Sa Episcopul Chaptal, episcopul străinilor din Paris. Ziua a patra: pentru întoarcerea protestanților din Europa. Au slujit benedictinii. Ziua a cincea: pentru întoarcerea protestanților din America. Au slujit rușii uniți. În ritual paleoslav. Ziua a șasa: pentru întoarcerea catolicilor necredincioși. Slujește Exc. Sa Episcopul Crépin, coadjutorul Cardinalului. Ziua a șaptea: pentru întoarcerea iudeilor. Slujesc armenii, în frunte cu episc. Bahaban de Angora. Ziua a opta: pentru cucerirea lumii întregi prin misiuni. Încheiere sub prezenția Em. Sale Cardinalului Vardier. — Românii catolici din Paris au regretat că nu s'a putut lua în program și o slujbă românească din cauza absenței Prințului Ghika, parohul românilor catolici, care a călătorit în China. (vd).

Situație fără precedent. Constatarea o face un mare cunoscător în materie: *Lloyd George* despre starea dezastruoasă a lumii de azi. Care merge spre faliment și nu mai poate fi salvată cu mijloace obișnuite, ci numai și numai cu remedii radicale.

Criza, a spus d. Lloyd George, nu este ciclică: „Intregul sistem economic, care nu funcționa destul de bine nici înainte de războiu, s'a prăbușit, — unii susțin că pentru totdeauna, — sub calamitatea războiului mondial. *Situația este cu desăvârșire nouă. Ea nu are precedent*“. În țările cele mai bogate, între cari este și Anglia, milioane de oameni și de copii trăesc în sărăcia cea mai neagră. De ce? fiindcă este lipsă? nu, ci din contră, fiindcă este abundență. „*Inundația continuă de bunuri a creat o secetă*“ (adică șomaj și mizerie). În regiunile unde șomajul este mare, copii merg în zdrențe. Și, în acelaș timp, posibilitățile de producțiune sunt indefinite.

Băncile din Londra au atâtea parale în depozit încât nu știu ce să facă cu ele. Mammon

ciuae se închină cu evlavie și adăncă recunoștință în fața memoriei unei viști creștinești plină de atâtea suferințe și de atâtea creațiuni culturale neșperitoare.

Urmaș vrednic

— Cuvântarea d. Greg. Pădureanu —

Blajul, conac al vechilor principii ardeleni, a devenit ceeace este și mai ales ceeace a fost în trecut pentru neamul românesc de pretutindeni, datorită prinților bisericii unite cu Roma, marilor Arhieriei. Descălecătorul dela Făgăraș, I. M. Clain l-a pus temelile, P. Pavel Aron l-a înălțat prin instituțiile cărora le-a dat ființă, adevărate zidiri monumentale în vremea aceea. Iar Vancea a ținut să completeze opera înaintașilor prin lărgirea școalelor și zidirea alor două internate pentru adăpostirea școlărilor ce roia din toate părțile, nu numai ale Transilvaniei dar chiar și din Vechiul Regat și Bucovina, spre școalele Blajului.

Mitropolitul Vasile, urmaș în stalul canonic al marelui Bunea, s'a năzuit să-i fie vrednic urmaș. Încă în 1917, a lansat un apel către Românii din Ardeal pentru înființarea și amenajarea unui orfelinat pentru adăpostirea și îndrumarea orfanilor din războiu. Institutul a luat ființă și după ce și-a împlinit menirea, astăzi a devenit școală de arte și meserii.

Educația fetelor, mai ales a celor de preot în grele împrejurări, a deslegat-o prin ridica-

rea importantului Institut al Recunoștinții, introducând aici liceul de fete, școala normală și comercială, sub conducerea Congregației sf. Maria, și aceasta de Et înființată.

Conduc de idea că copiii preoților și ai cetățenilor din Blaj să-și aibă aici toate școalele, a zidit frumoasa școală comercială de băieți și impozanta școală normală de băieți, care împreună cu Institutul Recunoștinții s'ar putea încadra chiar și în capitala țării.

Iată cum Mitropolitul Vasile, prin înălțarea acestor mărețe institute, a contribuit la educarea și dezvoltarea spirituală a fiilor săi sufletești; dar totodată și la dezvoltarea edilitară a acesul orașel, care s'a înființat s'a dezvoltat într'atât, prin jertfa Arhieriei.

Dar oare după Unire, înainte de a se realiza improprietărirea în noua țară, cine a oferit de bună voie pentru locuri de casă, un vast teren, în deosebi Meseriașilor, dacă nu Mitropolitul Vasile Suciū?

De aceea, Intristată adunare, dacă biserica unită și-a pierdut bunul păstor, neamul românesc și-a pierdut un mare și vrednic fiu, orașul Blaj și-a pierdut pe întâiul ctitor, exemplul de muncă, abnegație și jertfă de sine.

Cetățenii acesul oraș, recunoscători pentru tot binele ce marele dispărut l-a făcut pentru ei, îi zice, prin glasul meu: Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

(zeul banului; expresie des întrebuințată în țările anglo-saxone) își bate joc în mod crud de oameni. Idolul de aur cere să fie ascultat. „Dar Mammon, cu etalonul lui de aur, cu speculațiile lui sălbatice, cu stupiditatea concepției lui, că nevoile de bunuri ale oamenilor trebuiesc reduse atunci când se produce prea mult“, constituie o etapă deșartă.

Știri mărunte

Arhidieceza are și un vicar capitular economic. Acesta în venerabila persoană a p. ȘTEFAN ROȘIANU, canonic mitropolit. Slujba e grea; cu multe și mari răspunderi. Cel încredințat însă cu ea e dintre cei cari au făcut față în toată vremea, cu cinste și demnitate, tuturor greutăților, cu suflet vesnic tânăr și încrezător în mai bine. Și mai tare ca oricând e acum convingerea tuturor, că *Russ. Ștefan Roșianu e și azi și mâine ceea ce a fost ieri și totdeauna de când stă în slujba altarului: sluga Domnului, gata spre tot lucrul bun ce numai poate săvârși.*

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri în cler: *Petru Pădureanu* dela Ighișul Nou a trecut de paroh la Calvasăr; p. *Onorin Damian* dela Spătaș, adm. parohial la Roșia de Secaș; p. *Ștefan Cârnașiu* din Cergăul mic, admin. parohial la Turdaș, iar p. *Iuliu Deac* dela Vaideiu, admin. paroh. la Hădăreni.

— Ven. Ordinariat al Clujului a făcut în anul clerului eparhial schimbările ce urmează: p. *Nicolae Oltean*, nouhirotit, a fost numit admin. local la Dealu-Mare; p. *Iulian Chita* din Găureni a trecut de admin local la Runcul Salvei, iar p. *Alimpiu Fop*, paroh prot. on. în Livada, a fost trecut în rândul preoților pensionari.

Locale. Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, va predica în catedrală p. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de religie.

Revărsări ale harului. Mai rar frământări sufletești cu roduri atât de îmbelșugate ca cele prilejite de misiunile populare ținute în zilele de 1—4 Febr. c. în *Mihalț*, fruntașa parohie a p. *Victor Aaron*. Poporul bine pregătit în vederea misiunilor, a tixit formal spațioasa biserică parohială la toate cuvântările rostite de preotul misionar, p. *Dumitru Neda*, redactorul nostru. S'au apropiat de ss. Taine, 869 de inși. La mărturisiri au dat ajutor, în două zile: p. *Busoiu—Obreja* și p. *Abrudan—Cisteiu*, iar p. *Crețu—Galda*; p. *Tuluș—Mișcreac*, p. *Iosif Bucur—Blaj* și p. *Aug. Folea—Blaj* în câte o zi, până târziu în noapte. — Tot atunci a săvârșit apostolie misionară p. *E. Magda* din Alba-Iulia în *Ghidul Făgărașului*, ajutat fiind la mărturisiri (230) de p. *Crișan—Șercaia* și p. *Oniga—Vad*, Bucuria turmei cuvântătoare și a p. *V. Modorcea*, păstorul ei, de sine înțeles că e mare foarte și aici, ca și la *Mihalț*.

Cu un ziarist român distins mai puțin. Presa română încrează o pierdere simțită: a murit *Constantin Bacalbașa*. Gazetar în adevăratul sens și în toată puterea cuvântului, răposatul s'a născut la București în 1856. Incepe încă de tânăr să lucreze pe teren ziaristic. Debută la „Telegraful“ lui Fundescu, ca să treacă apoi, ca redactor, pe la „Epoca“, „Lupta“ (lui Gh. Panu), „Conservatorul“, „Adevărul“, „Dimineața“ ș. a. Mai pe urmă a lucrat la „Universul“. Scoate, în tovarășie cu alții, ori singur, „Drepturile Omului“, „Țara“, „Patriotul“, „România“, etc. Are o comedie: *Petecul lui Berechet*; un studiu: *Reforma impozitelor comunale*; multe doue lucrări: *Bucureștii de altădată*; și: *Capitala sub ocupație*.

Cel mai tânăr arhiepiscop catolic din lumea întreagă. E p. *James Ch. Mc Guigan* din Toronto (Canada). Acum patru ani și ceva a fost numit de Sf. Părinte episcop la Saskatchewan, unde găsind palat episcopal dar lipsind Seminarul Teologic, nou numitul s'a retras numai decât într'o casă parohială, laolaltă cu mai mulți preoți, și înființând Seminarul dorit în palatul vlădicesc. Noua eparhie numără 165,000 de credincioși și e cea mai însemnată între eparhiile engleze din Canada. Dânsul, în vârstă de abia 40 de ani, e beniaminul nu numai al celor 22 arhiepiscopi ai Statelor Unite și 13 ai Canadei, ci a arhiepiscopilor întregii lumi catolice.

Bolșevismul în treabă. După datele mai recente ale agenției „Kipa“, până acum în Sovietia au fost uciși 67 episcopi și 18.500 preoți. Alți 200 episcopi și 27.500 preoți catolici și ortodocși sunt întemnițați. Au fost închise 29.000 biserici. În Moscova, bine de curând, au fost deportați 42 preoți ortodocși pentru că și-au permis să predice în bisericile ce mai subsistă. — Asociația Ateilor numără 5 milioane de membri. Mișcarea aceasta scoate 10 ziare și 23 reviste, în 14 limbi diferite. A răspândit până acum 37 milioane tipărituri, a scos 600 broșuri, a deschis 80 muzee, și a format 4500 batalioane de asalt antireligioase.

Perspective sumbre. Amăsurat unei comunicări a ministerului instrucțiunii, actualmente sunt vacante 60 catedre de profesori. Cu gândul de a ocupa de drept aceste catedre s'au prezentat pentru examenul de capacitate nu mai puțin de 1559 candidați și 2337 candidate. Se poate conta deci, în curând, după socotelile *Curentul-ului*, la 6—7000 posesori de diplome profesionale, — cari însă nu vor avea catedre.

† **Valeria Suciu n. Saturn**, soția p. A. Suciu din Vulcan (eparhia Lugojului) a trecut la cele veșnice în 29 Ian. c., într'al 45-lea an al vieții. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

† **Emilia Bilea**, văduvă de preot, a adormit întru Domnul la Mihalț în 4 Februarie c., la vârsta de 91 de ani. — Odihnească în pace!

Aviz. Ministerul Muncii, în vederea formării de specialiști în acelea ramuri industriale, pentru care nu prea există specialiști în țară, acordă anual un număr de burse în străinătate lucrătorilor calificați. Bursele se vor acorda pe baza unui concurs, care se va ține la Ministerul Muncii din București, în ziua de 18 Februarie 1935. Cererile de înscriere la examen sunt a se înainta tot la Ministerul Muncii până la 16 Februarie a. c. Condițiunile de admitere se pot vedea în Regulamentul publicat în Monit. Ofic. No. 19 din 22 Ianuarie 1935, și la filiala Camerei de Muncă din Blaj. Specialitățile pentru prima serie de bursieri sunt: Sticlărie, textile și metalurgie-electrotehnică. Camera de Muncă, Arad. Filiala Blaj.

Telefonul „Unirii“

P. Reghin. Ingenioșii „Telegraști“ au găsit argumentul zdrobitor. „Importanța uniției în viața neamului românesc“ e făcută harcea-parcea, pe toată veșnicia. Cum așa? Simplu de tot: d. Max Auschnit, din evreu s'a făcut romano-catolic (nu greco-catolic) și s'a cununat cu o fată unită în biserică romano-catolică! E teribil și catastrofa, într'adevăr. Ce vor zice acum Clain, Sincal și Bunea? Vor plânge și se vor tângui și, fără milă, vor fi șterși din istorie. O, domnule Auschnit, ce-ai făcut? De ce-ai adus această nenorocire pe capul nostru. Mai bine te făcea, zic și zău, ortodox. Că „ortodox“ ai fost și mai înainte. Și-ai fi ajuns dintr'odată cel mai mare român din lume. — Acum ce să ne știm face? Dăm și noi material de gândit cercincilor contrați. S'a instalat preot nou la biserică rusească din capitală. Slujba a făcut-o un arhimandrit român, în limba română și slavonă. Și la urmă, acelaș a expus dragostea pe care I. P. S. Sa patriarhul o are „pentru toți ortodocșii din țară, indiferent de naționalitate“. — Alta. Ortodocșii ucraineni din Bucovina au lăsat limba liturgică slavonă, poruncită de canoane, și liturgiesc în limba ucraineană. În scopuri vădit iredentiste. Cum arată limpede d. E. Popovici în „Curentul“. — Dar, mă rog tare foarte frumos, noi știam că „român“ și „ortodox“ tot una este. Atunci cum e aicea cu slujba romano-slavonă și dragostea supranațională și român ortodoxă a Patriarhului? Și cum o religie de esență românească poate fi utilizată spre scopuri de iredentism ucrainean? — Dacă nu răspund „Telegraștii“, vom fi nevoiți să-l întrebăm pe d. Auschnit. Istet cum e, probabil va împăca toate nedumeririle.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

I. Sibiu. Grandios și fenomenal Treceți, Va găm, pe la „Revista Teologică“ și exprimați-i în mele nostru feliicitări și omagii fără măsură. Istoria arătat de multe ori, că adevărurile mari și soluțiile niale sunt simple, ca oul lui Columb și ca nodul dian. Dar tot ce știam până acum din trecutul nirii este fleac pe lângă ideea cosmică a d. N. Von Solutia pe care a găsit-o dânsul pentru spinoasa pblemă a trecerii românilor uniți la sacra ortodoxie toate recordurile imaginabile. Lapidar și concentrat: trebuie să facem, ca să-i aducem acasă [pe uniți] să-i declarăm ortodocși pur și simplu și să-i trecem în listele ortodocșilor, întocmai cum la 1700, și de aceea, ei au fost declarați uniți și trecuți în catalo noi. — Ați văzut? Se poate ceva mai simplu, mai mai grandios decât această soluție extraordinară? De omagii și închinăciuni orientale! — Descoperirea va avea însă rezultate incomparabil mai mari decât at Va produce o adevărată revoluție generală în viața menirii. Fiindcă, făcut odată acest întâi pas hotărâ nu va fi de loc mai greu să declarăm în altă zi, de mâni ortodocși pe toți locuitorii României, dela găgă până la evrei. Și problema minorităților, s'a rezolv definitiv. După o lună vom face acelaș lucru cu to popoarele din țările dunărene. Urmează Europa și La un an restul continentelor. Și s'a isprăvit. Pe mânt va fi pace și la Sibiu veselie mare. Atăta nu că propunerea d. Vonica trebuia să apară în „Calie nu în „Revista Teologică“. Ori, poate, aceasta vrea, fie un pui și moștenitor de drept al simpaticului „Cal de altă dată? Te pomenești, că așa o fi!

B. Cluj. Bine face p. Septimiu Popa că ap „legea strămoșească“. („Patria“ din 19 I 35). Adecă ritate a ritului oriental, care nu trebuie strict cu lab zări inutile. Pentru asta nimeni nu-l va aplauda mult decât Roma, care mai mult decât înșiși ortodo se străduiește și poruncește păstrarea curată a frum șilor liturgice răsăritene. — Regretabil este însă, i iară și iară, își susține părerea într'un chip destul nenorocos și prea puțin logic. Pentruca de teologie să nu pomenim. Iși razăm argumentele pe „condiți unirii“ din 1700, lăsând impresia că Roma nu respes acest zapis. Pe când adevărul este exact contrarul. C bine știe p. S. Popa. Atunci: ce-i de vină contrac de unire, dacă unii ori alții dintre noi, contrar pon cilor dela Roma, nu păstrează curățenia ritului? Cu să se războiască S. Sa, nu cu „condițiile unirii“. — și cu aceștia, discuția trebuie purtată cu grijă de ade și fără exagerări supărătoare. Dacă unul care îndrăge rozarul este român rău, la fel va fi declarat și S. fiindcă nu poartă barbă. Toată discuția va ajunge la la copilării. — Și iarăși: De ce e pomenit Papa la turhie? Grea problemă, de sigur. Atăta doar că nu de câte ori e pomenit și Regele. Deși nu e față b ricească. De ce? — Sunt probleme prea încurcate de să le putem tălmăci aci. Ii va răspunde, desigur, c riarhul Clujului. Noi nu continuăm, fiindcă n'avem c de polemici pe aceeași temă, cu aceleași argumen susținută și cu aceeași lipsă de limpezime prezenta Știm că p. S. Popa e bine intenționat. Dar mai și și aceea, că uneori scrie în grabă, ca să umple o col de gazetă. Păcat. Fiindcă scrisul său poate avea int pretări pe cari, de sigur, nu le-a voit!

Dr. B. Timișoara. Confirmăm primirea abon mentului pe 1933

Oficiul parohial Târnova. Chităm primirea suu de Lei 400, abonament pe 1933 și 1934.

D. Budaș. Am primit abonamentul pe 1934 1935.

B. Lemnin. Am primit abonamentul pe 1933.

T. Baci. Am primit 500 Lei. Achitat până 31 XI 1933.

M. Bonț. Am primit 400 Lei, abonament pe 19 și 1932.

Dr. C. Trenton (America). Confirmăm primirea sumei de Lei 500 prin Tipogr.: „Sf. Vasile“ dela Bica

Oficiul parohial Lighed. Am primit aboname tul pe 1933.

M. Fărăcadin. Chităm primirea abonamentu pe 1933.

Dr. S. Aleșd. Am primit 500 Lei abonament pe 1935. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Corpul Portăreilor Trib. Dumbrăveni

No. 152—1933.

Publicație de licitație

Subsemnatul Șef Portărel prin această publică că în baza deciziei No. G. 336—193 a judecătoriei mixte Dumbrăveni în favo reclamanului Dr. Ioan Szentpétery (din Dum brăveni pentru incasarea creanței de 5304 L — bani și acc. se fixează termen de licita pe ziua 26 Februarie 1935 orele 2 p. m. fața locului în comuna Nadeș la dom. No. c. 337 unde se vor vinde prin licita publică judiciară: 1 scroafă, 4 purcel, 2 jun 1 vișel și altele, în valoare de 12.600 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimat Dumbrăveni, la 4 Febr. 1935.

FEFLEA șef portărel

Citiți și răspândiți „UNIREA“